

УДК 351.74(477)(091)

Чисніков Володимир Миколайович,доктор юридичних наук, доцент, головний науковий співробітник ДНДІ
МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-2020-7298**Лелет Сергій Миколайович,**кандидат юридичних наук, старший дослідник,
начальник відділу ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-6099-4121**Кобець Марина Петрівна,**кандидат юридичних наук, старший дослідник,
заступник начальника відділу ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-6725-8469**Алексєєва Ольга Василівна,**кандидат юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий
співробітник ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-3390-536X**Кожухар Оксана Володимирівна,**кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-2234-781X**Якубчик Тетяна Василівна,**старший науковий співробітник ДНДІ
МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-1415-5372

ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (квітень – грудень 1918 р.): ХРОНІКА ОСНОВНИХ ПОДІЙ¹

Стаття є витягом із другого розділу “Поліція (міліція) України в період визвольних змагань (1917–1920 рр.) навчального посібника “Становлення та розвиток органів поліції (міліції) на території України (XVIII ст. – 2020 р.): хроніка основних подій”, який готує авторський колектив відділу НІРВД ДНДІ МВС України. У статті висвітлюється хроніка основних подій становлення правоохоронних органів за часів Української Держави гетьмана П. Скоропадського (квітень – грудень 1918 р.). Передусім це стосується Міністерства внутрішніх справ і департаменту Державної варти.

Ключові слова: Українська Держава гетьмана П. Скоропадського, Міністерство внутрішніх справ, Державна варта, історія правоохоронних органів України, науково-дослідна робота, хронологічний довідник.

¹ Закінчення. Початок у попередньому номері.

10 вересня 1918 р.

Міністерство внутрішніх справ направило губернiальним і окружним старостам, а також столичному і міським отаманам, розпорядження про необхідність громадським організаціям, а також приватним особам, які бажають провести з'їзди або збори, “попередньо отримувати на це дозвіл”.

Право на дозвіл зібрань товариств і союзів, членами яких є тільки жителі даної губернії або міста, надається губернiальним і окружним старостам, а також столичному і міським отаманам по належності. Забороняти з'їзди і зібрання можливо тільки в тому випадку, “якщо є серйозні підстави припускати протидержавність їх, або якщо обставини політичного моменту чи інші місцеві обставини роблять небажаними всякі з'їзди і зібрання незалежно від цілей, які вони переслідують”.

* * *

Катеринославський губернський староста генерал-майор Черніков доповідав директору департаменту Державної варти про штати губернського управління карно-розшукової варти. На той час у губернії було: 9 начальників карно-розшукових відділів (1 – губернський, 8 – повітових), 2 їх помічників, 106 начальників відділів районів, 42 їх помічника, 234 розшукових агента, 9 дресирувальників собак, 9 завідуючих антропометричною частиною, 9 фотографів, 9 завідуючих столами приводу, 9 секретарів і 9 скарбників.

12 вересня 1918 р.

Київський губернський староста П. Андріанов направив Міністру внутрішніх справ І. Кістяківському доповідь під грифом “Таємно” щодо стану боротьби з бандитизмом у підлеглих йому сільських районах. Зокрема, він повідомляв, що “побувавши на початку вересня ц.р. в підлеглих мені сільських районах, мною було встановлено, що в цих місцевостях бандитизм не існує”. Далі староста уточнював, що “замість великих банд, що вчиняють злочини, прикриваючись політичними гаслами, оперують дрібні ватаги бандитів, які мають на меті грабунки, знищення майна великих землевласників і порушення нормальних умов життя. Бандити здебільшого є елементами пришлими. Місцеве населення приховує їх, боячись сурової розправи за невиконання вимог. Ховаються ватаги в різних глухих ярах і лісах. Напади на економію роблять після розвідки, коли впевнюються в слабкій охороні. Мабуть, такий дрібний бандитизм вже йде на спад”.

Староста також повідомляв, що місцеве населення після випадків сурової розправи з повстанцями вгамувалося і тепер прагне відновлення нормального трудового життя. Вони почали сплачувати “добровільні податки, збори і недоліки за колишній час, висловлюють готовність замірятися з поміщиками, повертають награване, платять за знищене майно. Лише невеликий відсоток населення ще вірить у перемогу більшовицьких задумів і вороже ставиться до примиренного настрою широких мас”.

Підсумовуючи, П. Андріанов зазначив, що між німецькими військами і Державною вартою досягнуто взаємодії. Остання “поступово конструюється і це

входить до кола обов'язків, зазначених законом. Загалом її роботу можна визнати доброю. Карно-розшукові відділи вже працюють на місцях, і помітна продуктивність їхньої діяльності. Агенти проникають всюди, розкривають злочини, затримують винних. Енергійна робота карно-розшукових відділів значно сприяє заспокоєнню. Злочинний елемент переконується, що час безкарності за злочини вже пройшов”.

16 вересня 1918 р.

Одеський міський отаман направив начальнику департаменту Державної варти доповідь про оперативно-розшукові заходи у справі особливо небезпечного злочинця Михайла Винницького (Мішки Япончика). У документі, зокрема, зазначалося: “За дорученням відрядженого Департаментом Державної варти чиновника, варта Романовського району ввіреного мені градоначальства, провела 22 серпня ц.р. обшук у міщанина Мойши Янкел Меєра Винницького і знайшла у нього готівкою грішми російськими і австрійськими понад 16 тисяч і майже стільки ж різними процентними паперами. Крім того, Мойша Меєр Винницький виявився власником паю в розмірі 10 тисяч в одному з околичних кінематографів, власником семи коней, трьох критих екіпажів, які слугували йому для візництва, для чого він тримав шість найманих візників”.

Беручи до уваги, що минуле життя Винницького не давало підстав припускати, що такий великий для людини його класу стан міг бути придбаний легальним шляхом, чини Державної варти провели “розслідування про способи придбання” зазначено майна.

Як пояснив голова сімейства, він 30 років працював в Одеському порту мірщиком і заробляв 8 рублів на день, а потім навіть 30 рублів. Три роки тому він зібрав 8 тисяч рублів, роботу він залишив і купив виїзд-екіпаж і двох коней, а потім ще декілька екіпажів. Таким чином, за його словами, все зазначене майно “було нажито ним чесним шляхом”.

Разом з тим, агентурні дані свідчили, що сім'я Винницького складається з його дружини Дори, синів Мойши (Мойсея), Іделя, Герша, Ісаака і Лейби та співмешканки старшого сина Мойши – Цилі Аверман. Щодо старшого сина, то губернський отаман повідомляв: “Цей старший син був відомий в одеському злочинному світі під прізвиськом “Мішка Япончик”, характеризується агентурою і вартою як бандит, ватажок зграї розбійників і нальотчиків”, який відсидів 10 років у в'язниці і “був звільнений з відти в дні “свободи”, тобто в період революції”.

Порівнюючи за часом несподіване збагачення старого Винницького зі звільненням “Мішки Япончика”, розслідування прийшло до висновку, що “джерелом багатства є не хто інший як “Япончик”, який передавав батьку награбовані гроші”. Зважаючи на викладене вище, губернський отаман пропонував: “Признаючи Мойшу Меєра, його синів Мойшу – “Мішку Япончика” і Іделя, а також співмешканку “Мішки” Цирлю Аверман небажаним елементом на Україні, я пропонував би виселити їх за кордон української території”.

17 вересня 1918 р.

Рада Міністрів Української Держави гетьмана П. Скоропадського ухвалила закон “Про надання міністрові внутрішніх справ, губерніальним старостам, столичному і міським отаманам права видавати обов’язкові постанови і накладати кари в адміністративному порядку за порушення цих постанов”. Згідно з цим законом міністру внутрішніх справ персонально, а губернським старостам, столичному та міським отаманам із затвердження міністра внутрішніх справ надавалося право видавати обов’язкові постанови щодо охорони громадського порядку, спокою і доброго ладу, накладати в адміністративному порядку на винних у порушенні цих постанов кари – грошової у розмірі не більше 3000 крб або арешту на строк не більше трьох місяців. Також міністру внутрішніх справ було надано право відміни, зміни та скасування обов’язкових постанов губернських старост, столичного та міських отаманів. Закон цей вводився тимчасово, до 1 вересня 1919 р.

18 вересня 1918 р.

Київська газета “Последние новости” повідомляла: “Облава в кофейнях. Сегодня обычная и шумливая жизнь Киева нарушена необычным зрелищем: по приказанию начальника Державной варты района производилась облава на спекулянтов. На тротуарах Николаевской улицы и углу Крещатика оказалась толпа напуганных дельцов. Задержано 800 человек. Много попало случайно, их привели в участок и отпустили. Руководил облавой заместитель начальника варты района Вальтер”.

19 вересня 1918 р.

На з’їзді губернських старост та їх помічників, який відбувся у Києві, були проголошені загальні завдання і принципи політики МВС Української Держави. Пріоритетними завданнями МВС на згаданому з’їзді були визнані: підтримка усіма засобами і силами “національного руху української самостійності – Гетьманства”; енергійна боротьба зі злочинними елементами, які виступають проти української державності; упорядкування місцевого життя, тобто органів земських та міських самоуправлінь. Особливо було наголошено, що одним із головних завдань МВС “має бути турбота про село та біднішу міську людність”.

21 вересня 1918 р.

Начальник Конотопської повітової Державної варти отримав від Конотопської земської повітової управи звернення з проханням допомоги у боротьбі з дитячою безпритульністю. У зверненні, зокрема, повідомлялося, що “земство ні у власній лікарні, ні у другому якому-небудь земському помешканню не має змоги, хоч би тимчасово, прийняти підкидачів і по заведеному порядку воно видає тільки допомогу вихованцям дітей”. Далі повітова Народна Управа прохала начальника Державної варты зробити розпорядження підлеглим йому чинам, що “при виявленні підкидачів, підшукувати благонадійну людину і передавати дитину на її виховання, а Управу про це лише повідомити, з присилкою усього листування”.

22 вересня 1918 р.

В.о. начальника розшукового відділу Київської столичної Державної варти на запит інспекторського відділу ДДВ повідомляв, що в підпорядкованому йому підрозділі “собаки-шукача немає, про що одночасно з цим повідомлений Німецький Етапний Комендант”.

24 вересня 1918 р.

Рада Міністрів ухвалила Тимчасову постанову “Про міри проти осіб, які загрожують державній безпечності Української Держави і правопорядку”. Постанова передбачала: міністру внутрішніх справ – по всій території України, губерніальним старостам – в межах підлеглих їм губерній, а столичним і міським отаманам – в межах підлеглих їм отаманств надавалось право робити розпорядження: “а) про проведення тусу й виймання у осіб, підозрених в утворенні вчинків, які загрожують державній безпечності держави й правопорядку; б) про попередні арешти зазначених у пункті “а” осіб”. Міністр внутрішніх справ мав право видавати розпорядження про попередній арешт таких осіб на строк до двох місяців. У необхідних випадках особи, які були заарештовані у порядку, визначеному цією постановою, могли бути примусово вислані на строк до двох років із постійного або останнього місцеперебування у тій місцевості, які визначались Радою Міністрів за окремим поданням Міністра внутрішніх справ, або за межі Української Держави.

4 жовтня 1918 р.

Голова Всеросійської спілки земельних власників Олександрівського повіту Катеринославської губернії М. Потчинський направив міністру внутрішніх справ І. Кістяківському листа, в якому повідомляв про прийняту постанову загального зібрання спілки від 7 липня ц.р. про “виділення 100 000 рублів для організації кінного загону для боротьби із заворушеннями”.

Далі в листі зазначалося клопотання зібрання:

1) Щоб на утримання Державної варти кошти відпускалися не щомісячно і з великим запізненням, як це нерідко трапляється, а на 3 місяця вперед, бо “уповільнення в отриманні платні служить причиною тому, що варта відмовляється нести службу”.

2) Щоб була видана інструкція, яка б регламентувала взаємовідносини між різними підрозділами варти з метою запобігання між ними “сперечань щодо образу дій і службової залежності”.

3) Щоб для карно-розшукових відділень були б “доставлені собаки-шукачі, або щоб був у губернії заснований розплідник для розведення таких собак”.

4) Щоб був вироблений приблизний статут для організації добровільних дружин по охороні громадської безпеки “з наданням членам службового положення”.

5) Щоб терміново було введено страхування життя осіб, які “загинули при виконанні службового обов’язку під час існування Української Держави”.

6) Щоб до видання закону про страхування вказаних осіб, які загинули при виконанні службового обов’язку, для забезпечення сім’ї та дітей особи “покладалась би контрибуція на той чи інший район, вилучаючи подушно із усіх жителів району”.

© Chysnikov Volodymyr, Lelet Serhii, Kobets Maryna, Aliksieieva Olha, Kozhukhar Oksana, Yakubchuk Tetiana, 2021

17 жовтня 1918 р.

Ухвалено Постанову Ради Міністрів Української держави “Про організацію добровольчих дружин”, затверджену гетьманом П. Скоропадським. Дружини утворювались для посилення охорони громадського порядку в державі. На їх організацію постановою уряду в розпорядження Міністра внутрішніх справ було асигновано 5 млн крб.

Кожна дружина повинна була складатися з постійного складу і добровольців. Постійний склад поділявся на а) інструкторів (старших і молодших), обраних з числа старшин, та б) “охотників, які набираються з осіб, досвідних у військовій справі”.

Згідно з розписом посад добровільних дружин, утримання на рік начальника дружини складало від 10 000 до 12 000 крб., начальника управління – від 8 000 до 10 000 крб., начальника відділу – від 6 000 до 8 000 крб., ст. інструктора – від 5 400 до 6 000 крб., мол. інструктора – від 5 100 до 5 400 крб., охотника – від 900 до 1 200 крб., і писаря – від 900 до 1 200 крб.

18 жовтня 1918 р.

Міністр внутрішніх справ І. Кістяківський затвердив таємну “Інструкцію про заходи боротьби з бандитизмом”. Складалася вона з семи пунктів. У першому пункті зазначалося, що “в призначений градоначальником час чини Державної варти під безпосереднім керівництвом начальників районів варти, за участі всіх класних чинів проводять у всіх частинах міста перевірку всіх приміщень готелів (2-го і 3-го розряду), нічліжних будинків, мебльованих кімнат і осіб, які в них проживають”. Всі підозрілі особи, не записані в книгу проживаючих, які не мають належних документів, “підлягають затриманню і терміновій точній установці особистості, меті прибуття і діяльності в Києві”.

Другий пункт інструкції наголошував здійснювати чинами варти “перевірку проживаючих у першокласних готелях і приватних квартирах, не виключаючи квартир, відведених різним особам у казенних будівлях”. При цьому документ застерігав, що цю перевірку “належить проводити без зайвого непокоєння місцевих, постійних жителів, які не викликають сумнівів у своїй благонадійності”.

У третьому пункті передбачалося “посилити при співпраці з чинами карно-розшукового відділення нагляд за трактирами, притонами, будинками розпусти і осіб, які звертають на себе увагу своїми гулянками і збуджуючі підозри в нелегальному придбанні розтрачених грошей, затримувати чинами варти для встановлення їх особи, занять і джерел отримання грошей”.

Четвертий пункт вимагав від чинів варти “посилити нагляд на вулицях, особливо на шляхах катання на власних автомобілях і слідування їх до заміських ресторанів і притонів”. Осіб, які викликають підозру, наказувалось “затримувати і в подальшому діяти так, як це вказується в п. 3 інструкції”.

У п'ятому пункті пропонувалося організувати облави на околицях, приміських гаях і пустирях, “усіх підозрюваних затримувати і діяти так, як це вказується в п. 3 інструкції”.

Шостий пункт націлював начальників районів “вживати заходи докладного обстеження моральної благонадійності осіб, які займають місця двірників і

швейцарів, звертати особливу увагу на діяльність цих осіб під час захоплення України більшовиками”.

У сьомому, завершальному пункті інструкції, зазначалося: “Для посилення зовнішнього нагляду і надання сприяння чинам варті, встановити чергування двірників біля воріт будинків із розрахунку: в центральних районах міста – один на 8 будинків і околичних – один на 10 будинків, залежно від місцевих умов, із затвердженням градоначальника”.

24 жовтня 1918 р.

Міністром внутрішніх справ Української Держави призначений Віктор Євгенович Рейнбот (1869–1956) – юрист, судово-прокурорський діяч, який до цього був товаришем (заступником) міністра І. Кістяківського. Міністерство внутрішніх справ очолював усього три тижні, до 14 листопада 1918 р.

14 листопада 1918 р.

На таємній нараді УНС обрано Директорію – тимчасовий революційний державний орган, до складу якого увійшли В. Винниченко, обраний її головою, О. Андрієвський, А. Макаренко, С. Петлюра та Ф. Швець.

15 листопада 1918 р.

Директорія прийняла в Києві відозву до всіх громадян України із закликом до повстання проти гетьмана, а С. Петлюра у Білій Церкві проголосив Універсал про початок протигетьманського повстання.

У ніч з 13 на 14 грудня 1918 р.

У Києві відбулося повстання проти гетьманської влади. Захоплення повстанцями Печерська, Куренівки, Шулявки, Лук'янівки. Вступ до міста військових частин Директорії УНР.

14 грудня 1918 р.

Гетьман П. Скоропадський зрікся влади, передавши її Раді Міністрів Української Держави, яка, у свою чергу, передала владу Директорії УНР. Від'їзд гетьмана до Німеччини. Міністерство внутрішніх справ Української Держави припинило своє існування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Верстюк В.В., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф.* Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. К.: Наукова думка, 1995. 688 с.
2. *Довбня В.А.* Основні нормативно-правові акти, якими регламентувалась організація та діяльність міліції / державної варті за доби Української Центральної Ради, Гетьманату та Директорії. Правове забезпечення діяльності міліції/поліції: історія, сучасні проблеми, міжнародний досвід. Зб. наук. праць. К.: Атіка, 2006. С. 113–119.
3. *Довбня В.А.* Розширення компетенції міністра внутрішніх справ Української Держави та Української Народної Республіки доби Директорії у галузі притягнення до кримінальної відповідальності (1918–1920 рр.). Проблеми кримінально-правових наук: історія, сучасність, міжнародний досвід (пам'яті професора П.П. Михайленка): тези доп. наук.-теор. конф. К.: КНУВС, 2009. С. 41–49.

© Chysnykov Volodymyr, Lelet Serhii, Kobets Maryna, Aliksieieva Olha, Kozhukhar Oksana, Yakubchuk Tetiana, 2021

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2021.3\(53\).2](https://doi.org/10.36486/np.2021.3(53).2)

Issue 3(53) 2021

<http://naukaipravohorona.com/>

4. Довбня В.А., Калюк О.М. Правові основи застосування вогнепальної зброї працівниками міліції (державної варті, державної жандармерії) в період українського державотворення 1917–1920 рр. Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. К.: КНУВС, 2007. № 6. С. 161–167.

5. Михайленко П.П., Кондратьєв Я.Ю. Історія міліції України у документах і матеріалах: у 3 т. К.: Генеза, 1997. Т. 1 (1917–1925). 504 с.

6. Історія органів внутрішніх справ: науково-бібліографічний довідник / за заг. ред. Л.О. Зайцева, О.А. Гавриленка, В.М. Чиснікова. Харків: Ун-т вн. справ, 2000. 75 с.

7. Калиновський О.В., Довбня В.А. Утворення, розвиток та правові основи діяльності Міністерства внутрішніх справ Української Держави гетьмана П. Скоропадського (29 квітня – 14 грудня 1918 р.). Актуальні питання історії органів внутрішніх справ України. Вип. 2. Проблеми правового забезпечення організації та діяльності МВС України (1917–1991 рр.): зб. наук. праць. К.: НАВС, 2011. С. 18–28.

8. Коротенко В.В. Формулярний список про службу Федора Лизогуба (за документами Державного архіву Полтавської області). Архіви України, 2011. № 6. С. 179–183.

9. Міліція України у 1917–2002 рр. (теорія, організація та діяльність, дотримання законності, підготовка кадрів): бібліографічний покажчик / укл. П.П. Михайленко, В.А. Довбня, Т.Л. Кальченко, Е.М. Кісілюк; наук. ред. проф. П.П. Михайленко. К.: Текст, 2002. 122 с.

10. Міністерство внутрішніх справ України: події, керівники, документи та матеріали (1917–2017 рр.): у 8 т.: наук. вид. / авт. кол. М.Г. Вербенський, О.Н. Ярмиш, Т.О. Проценко, В.М. Чисніков та ін. К., 2012. Т. 1: Міністерство внутрішніх справ за доби УНР та Української Держави (1917–1920 рр.). С. 170–396.

11. Михайленко П., Кісілюк Е. Державна варта Міністерства внутрішніх справ Української Держави (квітень–грудень 1918 р.). Міліція України, 2003. № 3. С. 23–24; № 4. С. 24–25.

12. Михайленко П., Довбня В. МВС Української Держави гетьмана Павла Скоропадського (29 квітня – 14 грудня 1918 р.). Міліція України, 2005. № 1. С. 20–23.

13. Михайленко П., Довбня В. Державна варта Міністерства внутрішніх справ Української Держави (квітень–грудень 1918 р.). Міліція України, 2007. № 27. С. 26–27; № 28. С. 26.

14. Скоропадський П. Спогади (квітень 1917 – грудень 1918). К.: Філадельфія, 1995. 493 с.

15. Тимошук О.В. Державна варта Української держави: історико-юридичний аналіз. НАН України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, Ун-т вн. справ. К., 1998. 70 с.

16. Тимошук О.В. Охоронний апарат Української Держави (квітень – грудень 1918 р.): монографія. Харків: Вид-во Ун-ту внутр. Справ, 2000. 462 с.

17. Чисніков В.М. Рейнбот Віктор Євгенович. Юридична енциклопедія: у 6 т. / ред. кол.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. К.: Укр. енци., 2003. Т. 6. С. 276.

18. Чисніков В.М. Славетний нащадок роду козацького (Ф.А. Лизогуб). Іменем Закону, 2012. 23 серпня (№ 34).

19. Чисніков В.М. Міністр-сенатор Української Держави (І.О. Кістяківський). Іменем Закону, 2012. 6 вересня (№ 36).

20. Чисніков В.М. Надії виправдав сповна (В.Є. Рейнбот). Іменем Закону, 2012. 20 вересня (№ 38).

REFERENCES

1. Verstyuk, V.V., Dzyuba, O.M., Repryntsev, V.F. (1995) *Ukrayina vid naydavnishykh chasiv do s'ohodennya*. "Ukraine from Ancient Times to the Modernity": chronological reference book. K.: Scientific Opinion. 688 p. [in Ukrainian].

2. Dovbnya, V.A. (2006) *Osnovni normatyvno-pravovi akty, yakymy rehlementovalas' orhanizatsiya ta diyal'nist' militsiyi /derzhavnoyi varty za doby Ukrayins'koyi Tsentral'noyi Rady, Het'manatu ta Dyrektoriyi*. "The Main Legal Acts Regulating the Organization and Activity of the Police/State Guard during the Time of the Ukrainian Central Rada, the Hetmanate and the Directory". Legal Support of Police Activities: History, Current Issues, International Experience: coll. of scient. works. K.: Attica. P. 113–119 [in Ukrainian].

3. Dovbnya, V.A. (2009) *Rozshyrennya kompetentsiyi ministra vnutrishnikh sprav Ukrayins'koyi Derzhavy ta Ukrayins'koyi Narodnoyi Respubliki doby Dyrektoriyi u haluzi prytyahnennya do kryminal'noyi vidpovidal'nosti (1918–1920 rr.)*. "Expansion of the Competence of the Minister of Internal Affairs of the Ukrainian State and the Ukrainian People's Republic of the Directory era in

the field of criminal prosecution (1918–1920)”. Issues of Criminal Law: History, Modernity, International Experience (in memory of Professor PP Mykhaylenko): theses of scientific-theoretical conf. K.: KNUVS. P. 41–49 [in Ukrainian].

4. *Dovbnia, V.A., Kalyuk, O.M.* (2007) Pravovi osnovy zastosovannya vohnepal'noyi zbroiy pratsivnykamy militsiyi (derzhavnoyi varty, derzhavnoyi zhandarmeriyi) v period ukrayins'koho derzhavotvorennya 1917 – 1920 rr. “Legal Bases of Firearms Use by Police Officers (state guard, state gendarmerie) in the Period of Ukrainian State Formation 1917–1920. Scientific Bulletin of Kyiv National University of Internal Affairs. K.: KNUVS. No 6. P. 161–167 [in Ukrainian].

5. *Mykhaylenko, P.P., Kondrat'yev, Ya.Yu.* (1997) Istoriya militsiyi Ukrayiny u dokumentakh i materialakh: u 3 t. “History of the Police of Ukraine in Documents and Materials”: in 3 volumes. K.: Genesis. Vol. 1 (1917–1925). 504 p. [in Ukrainian].

6. Istoriya orhaniv vnutrishnikh sprav. “History of Law Enforcement Agencies”: scientific and bibliographic reference book / general ed. L.O. Zaitsev, O.A. Havrylenko, V.M. Chysnikov. Kharkiv: KhnUVS, 2000. 75 p. [in Ukrainian].

7. *Kalynovs'kyi, O.V., Dovbnia, V.A.* (2011) Utvorennia, rozvytok ta pravovi osnovy diyal'nosti Ministerstva vnutrishnikh sprav ukrayins'koyi derzhavy het'mana P. Skoropads'koho (29 kvitnya – 14 hrudnya 1918 r.). “Education, Development and Legal Bases of Activity of the Ministry of Internal Affairs of the Ukrainian State of Hetman P. Skoropadsky (April 29–December 14, 1918)”. Current Issues in the History of Internal Affairs of Ukraine. Issue 2. Problems of legal support of the organization and activity of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (1917–1991): coll. of scient. Works. K.: NAVS. P. 18–28 [in Ukrainian].

8. *Korotenko, V.V.* (2011) Formulyarnyy spysok pro sluzhbu Fedora Lyzohuba (za dokumentamy Derzhavnoho arkhivu Poltavs'koyi oblasti). “Formular List about the Service of Fedor Lizogu (according to the documents of the State Archives of Poltava region)”. Archives of Ukraine 6, 179–183 [in Ukrainian].

9. Militsiya Ukrayiny u 1917–2002 rr. (teoriya, orhanizatsiya ta diyal'nist', dotrymannya zakonnosti, pidhotovka kadriv) The militia of Ukraine in 1917–2002 (theory, organization and activity, compliance with the law, training): bibliographic index / et al R.R. Mykhailenko, V.A. Dovbnia, T.L. Kalchenko, E.M. Kisilyuk; scient. ed. prof. R.R. Mykhailenko. K.: Text, 2002. 122 p. [in Ukrainian].

10. Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrayiny: podiyy, kerivnyky, dokumenty ta meteryaly (1917–2017 rr.): “Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Events, Leaders, Documents and Materials (1917–2017): in 8 vol.: scient. view. / author coll. M.G. Verbensky, O.N. Yarmysh, T.O. Protsenko, V.M. Chysnikov and others. K., 2012. Vol. 1.: Ministry of Internal Affairs during the UPR and the Ukrainian State (1917–1920). P. 170–396 [in Ukrainian].

11. *Mykhaylenko, P., Kishyuk, E.* (2003) Derzhavna varta Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrayins'koyi Derzhavy (kviten'–hruden' 1918 r.). “State Guard of the Ministry of Internal Affairs of the Ukrainian State (April–December 1918)”. Police of Ukraine. No 3. P. 23–24; No 4. P. 24–25 [in Ukrainian].

12. *Mykhaylenko, P., Dovbnia, V.* (2005) MVS Ukrayins'koyi Derzhavy het'mana Pavla Skoropads'koho (29 kvitnya – 14 hrudnya 1918 r.). “Ministry of Internal Affairs of the Ukrainian State Hetman Pavel Skoropadsky (April 29– December 14, 1918)”. Police of Ukraine 1, 20–23 [in Ukrainian].

13. *Mykhaylenko, P., Dovbnia, V.* (2007) Derzhavna varta Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrayins'koyi Derzhavy (kviten'–hruden' 1918 r.). “State Guard of the Ministry of Internal Affairs of the Ukrainian State (April–December 1918)”. Police of Ukraine 27. P. 26–27; No 28. P. 26 [in Ukrainian].

14. *Skoropads'kyi P.* (1995) Spohady (kviten' 1917 – hruden' 1918). Memoirs (April 1917 – December 1918). K.: Philadelphia. 493 p. [in Ukrainian].

15. *Tymoshchuk, O.V.* (1998) Derzhavna varta Ukrayins'koyi derzhavy: istoryko-yurydychnyy analiz. “State Guard of the Ukrainian State: Historical and Legal Analysis”. NAS of Ukraine; Inst. of State and Law. V.M. Koretsky. K. 70 p. [in Ukrainian].

16. *Tymoshchuk, O.V.* (2000) Okhoronnyy aparat Ukrayins'koyi Derzhavy (kviten' – hruden' 1918 r.). “Security Apparatus of the Ukrainian State (April–December 1918)”: monograph. Kharkiv: Publishing House of the University of Internal Affairs. affairs. 462 p. [in Ukrainian].

17. *Chysnikov, V.M.* (2003) Reynbot Viktor Yevhenovych. “Rainbot Victor Yevgenyevich”. Legal Encyclopedia: in 6 volumes / coll.: Yu.S. Shemshuchenko (chairman) and others. Vol. 6. K.: Ukr. entz. P. 276. [in Ukrainian].

18. *Chysnikov, V.M.* (2012) Slavetnyy nashchadok rodu kozats'koho (F.A. Lyzohub) “The Glorious Descendant of the Cossack Family (F.A. Lyzogub)”. In the Name of the Law 23, August (No 34) [in Ukrainian].

19. *Chysnikov, V.M.* (2012) Ministr-senator Ukrayins'koyi Derzhavy (I.O. Kistyakivs'kyy). “Minister-Senator of the Ukrainian State (I.O. Kistyakivsky)”. In the Name of the Law 6 September (No 36) [in Ukrainian].

20. *Chysnikov, V.M.* (2012) Nadiyi vypravdav spovna (V.YE. Reynbot). “Hope Fully Justified (V.E. Rainbot)”. In the Name of the Law. September 20 (No 38) [in Ukrainian].

UDC 351.74(477)(091)

Chysnikov Volodymyr,

Doct. Sci. (Law), Associate Professor, Chief Researcher of the State
Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-2020-7298

Lelet Serhii,

DPh (Law), Senior Researcher, Head of the Department of the State Research
Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-6099-4121

Kobets Maryna,

DPh (Law), Senior Researcher, Co-Chief of the Department of the State Research
Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-6725-8469

Aliksieieva Olha,

DPh. (Law), Senior Researcher, Leading Researcher of the State Research
Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-3390-536X

Kozhukhar Oksana,

PhD (Law), Senior Staff Scientist of the State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-2234-781X

Yakubchik Tetiana,

Senior Staff Scientist of the State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-1415-5372

LAW ENFORCEMENT BODIES OF THE UKRAINIAN STATE**(April–December 1918):****CHRONICLE OF MAIN EVENTS**

Research article is an excerpt from section 2 “Police (militia) of Ukraine during the liberation struggle (1917–1920)” of the textbook “Formation and Development of Police (militia) in Ukraine (XVIII century–2020): Chronicle of the Main Events”, which has been prepared by the authors’ collective of the Department of Scientific Informational and Editorial Publishing Activities of the State Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, according to the planned research work.

The paper covers the chronicle of the main events in the formation of law enforcement agencies during the Ukrainian state of Hetman P. Skoropadsky (April–December 1918).

The structure of the Ministry of Internal Affairs of the Ukrainian State was as follows. The ministry was headed by the Minister of Internal Affairs of the Ukrainian State. The next management consisted of comrades (deputies) of the Minister and members of the Council of Ministers. The Ministry of Internal Affairs included the departments of general affairs, the State Guard, technical and economic, local self-government, insurance, refugee, and rural affairs, as well as the Main Directorate for Conscription, the Department and the Press Committee, and the Chancellery.

The Ministers of the Interior were: F.A. Lyzogub (May 3–July 25), I.O. Kistyakivsky (July 26–October 24, November 17–December 14), V.Ye. Rainbot (October 24 – November 14).

The state apparatus was urgently formed, including structural subdivisions of the Ministry of Internal Affairs. The structure of the Ministry of Internal Affairs of the Ukrainian State was as follows. The ministry was headed by the Minister of Internal Affairs of the Ukrainian State. The next management consisted of comrades (deputies) of the Minister and members of the Council of Ministers. The Ministry of Internal Affairs included the departments of general affairs, the State Guard, technical and economic, local self-government, insurance, refugee, and rural affairs, as well as the Main Directorate for Conscription, the Department and the Press Committee, and the Chancellery.

P.A. Ackerman, a former prosecutor of the Vilnius District Court, has been appointed director of the State Guard Department. He held the newly appointed position from May to December 1918.

Keywords: Ukrainian State of Hetman P. Skoropadsky, Ministry of Internal Affairs, State Guard, history of law enforcement bodies of Ukraine, research work, chronological reference book.

Отримано 11.10.2021